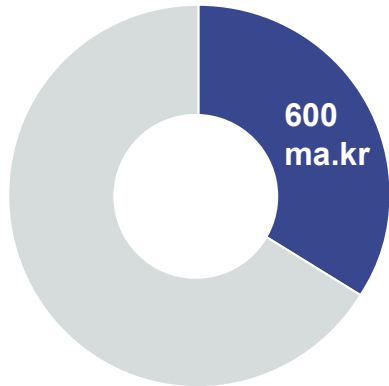

Dagskrá

1. Fyrirkomulag Samráðsvettvangsins
2. Áskoranir og markmið
3. Þjóðhagsramminn
4. Inngangur að hagvaxtartilögum
5. Opinber þjónusta
- 6. Innlend þjónusta**
7. Auðlindageirinn
8. Alþjóðageirinn

Innlendi þjónustugeirinn er stærsti geiri hagkerfisins út frá heildarframleiðslu og fjölda starfa

Innlendi þjónustugeirinn í tölum

- Innlendi þjónustugeirinn stendur undir **34% af framleiðslu** hagkerfisins

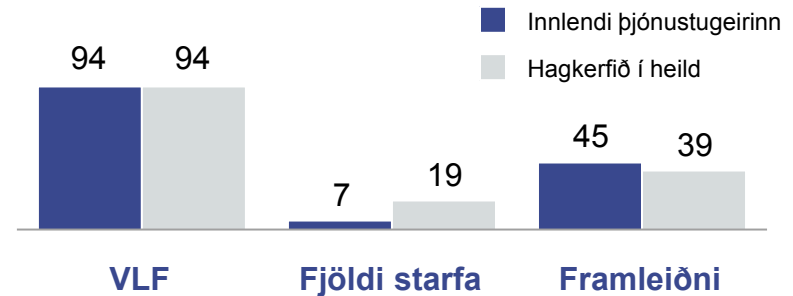
	Innlend þjónusta	Heildar-hagkerfið
Fjöldi starfa	67.000	167.000
Fjármagn (ma.kr.)	800	4.600
Útflutningur (ma.kr.)	0	860

Skilgreining og helstu greinar

- Um er að ræða víða skilgreiningu á þjónustu og falla því hér undir allar þær greinar sem afla tekna sinna á innlendum markaði
- Helstu greinar:¹
 - Smásala og heildsala
 - Fjármálaþjónusta
 - Sérfræðiþjónusta
 - Upplýsingatækni
 - Verktakastarfsemi
 - Afþreying og miðlar

Vaxtarmarkmið til 2030

Prósent

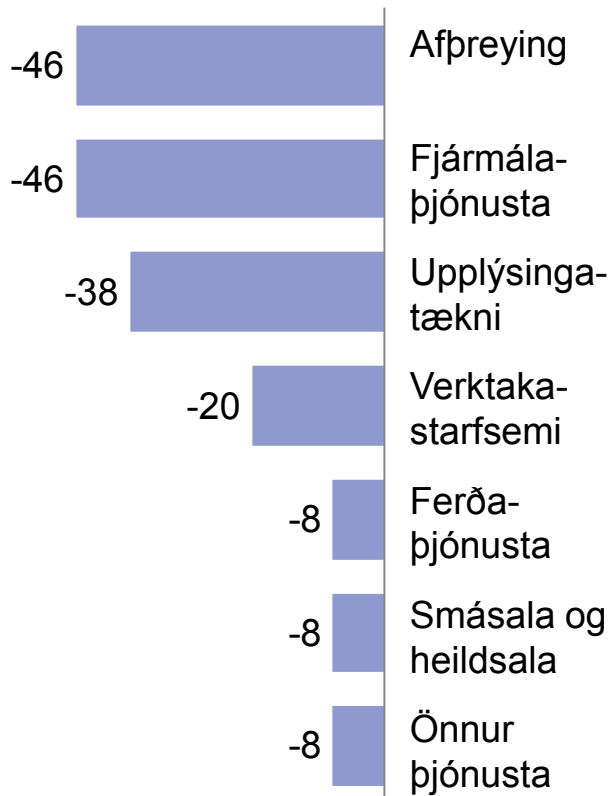

- Í hnotskurn er markmið innlenda þjónustugeirans að **vaxa í takt við hagkerfið en nýta til þess hlutfallslega færri starfsmenn**
- Þetta næst fyrst og fremst með **framleiðniaukningu**

Lág framleiðni innlenda þjónustugeirans samanborið við nágrannalönd gefur til kynna sterk sóknarfæri

Framleiðnibil samanborið við Norðurlöndin¹

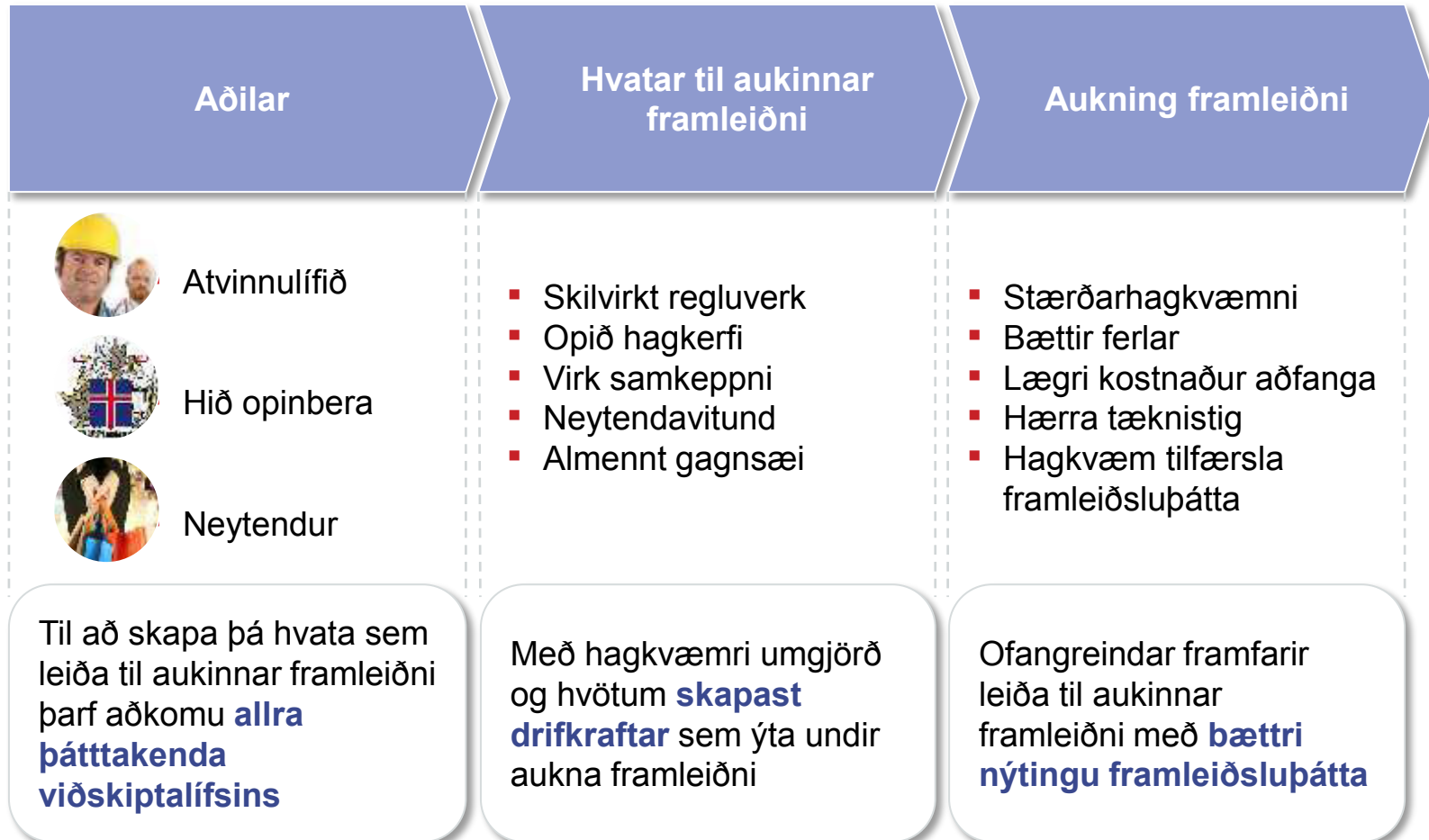
Prósent, 2009

Mögulegar skýringar á minni framleiðni

- ✓ Markaðsráðandi fyrirtæki sem búa ekki við **samkeppnislegt aðhald**
- ✓ Fyrirtæki lítil sökum smæðar markaðarins og geta því ekki nýtt **stærðarhagkvæmni**
- ✓ Landfræðileg vernd gegn **erlendri samkeppni**
- ✓ Innlendar greinar varðar gegn samkeppni í gegnum **tollaumhverfi**
- ✓ Skert tækifæri til **nýliðunar** á ýmsum mörkuðum
- ✓ Mikil **skuldsetning** fyrirtækja
- ✓ Söguleg **offjárfesting** í vissum greinum
- ✓ Skortur á **gagnsæi** á mörkuðum
- ✓ Óhagkvæmir þættir í **rekstrarumhverfi fyrirtækja**
- ✓ Takmarkað **neytendaaðhald**

Til að leysa úr læðingi þá drifkrafta sem auka framleiðni þarf rétta hvata og almennt aðhald í umgjörð viðskiptalífsins

Við leggjum til 6 tillögur sem ætlað er að styðja við aukna framleiðni í innlendri starfsemi

Sterk umgjörð samkeppni

- 1 Stjórnvöld og atvinnulíf starfi saman að eflingu samkeppnisumhverfis
- 2 Stjórnvöld framkvæmi samkeppnismat við reglusetningar
- 3 Stuðlað verði að aukinni samkeppni á búvörumarkaði

Skilvirkt rekstrarumhverfi

- 4 Ráðist verði í áttak til að einfalda regluverk
- 5 Neysluskattar verði jafnaðir og einfaldaðir
- 6 Áskorunum vegna skuldsetningar atvinnulífs verði mætt með skilvirkum hætti

Við leggjum til 3 tillögur sem ætlað er að styðja við aukna samkeppni á innlendum markaði

Sterk umgjörð samkeppni

- 1 Stjórnvöld og atvinnulíf starfi saman að eflingu samkeppnisumhverfis
- 2 Stjórnvöld framkvæmi samkeppnismat við reglusetningar
- 3 Stuðlað verði að aukinni samkeppni á búvörumarkaði

Skilvirkt rekstrarumhverfi

- 4 Ráðist verði í áttak til að einfalda regluverk
- 5 Neysluskattar verði jafnaðir og einfaldaðir
- 6 Áskorunum vegna skuldsetningar atvinnulífs verði mætt með skilvirkum hætti

Samkeppni er veigamesti einstaki þátturinn til að stuðla að aukinni framleiðni

“Increasing productivity is by far the most important ingredient in economic development...”

...we have learned without doubt that the most important condition necessary for rapid productivity growth is fair and intense competition in all sectors of an economy”

William W. Lewis¹
The Power of Productivity

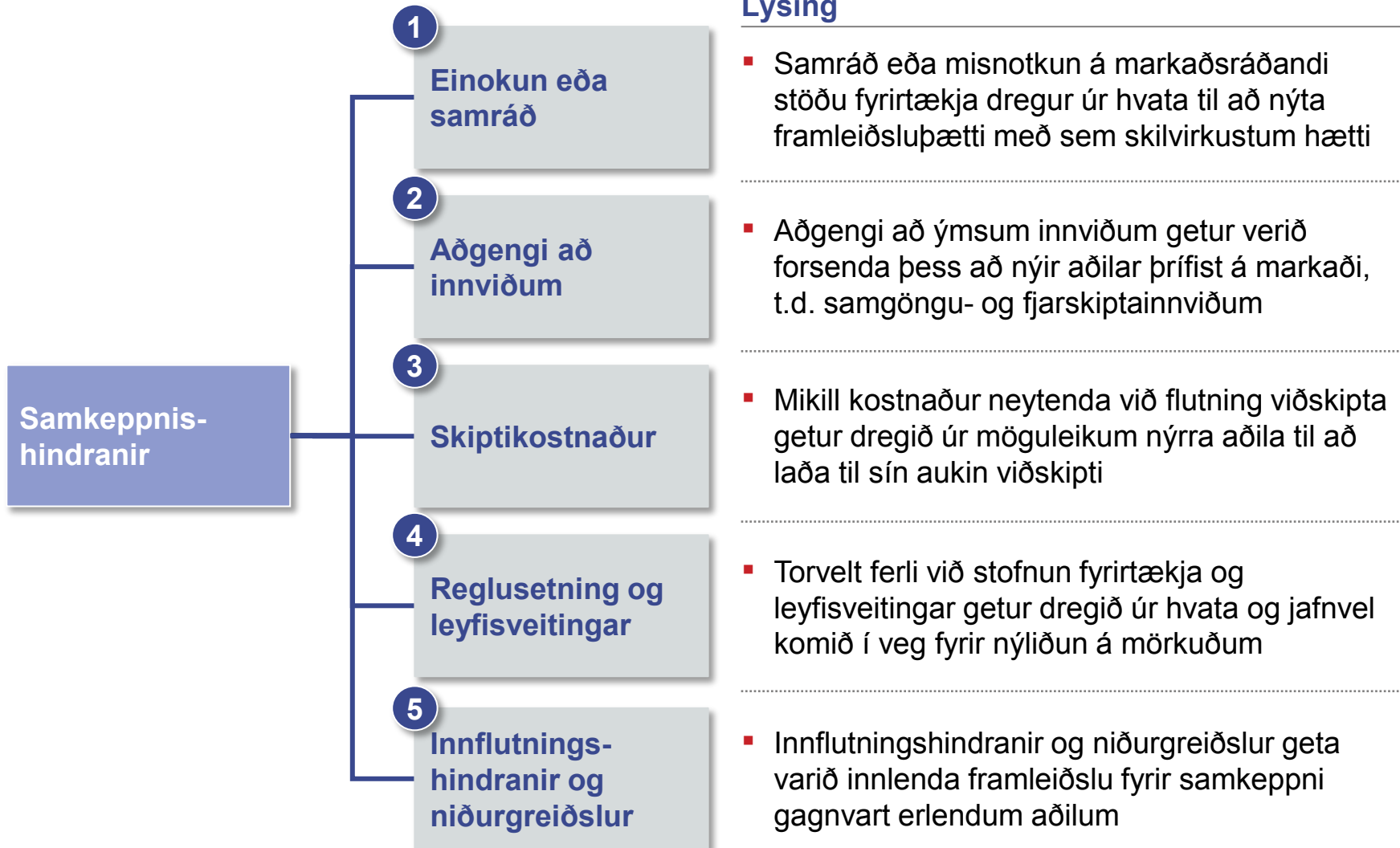
Með lágmrökun á samkeppnishindrunum og opnum mörkuðum má stuðla að auknu rekstraraðhaldi og framleiðni

Ný fyrirtæki verða til vegna opunar markaða og virkrar samkeppnislöggjafar:

Skjól frá samkeppni getur myndast á ýmsan hátt og dregið úr framleiðni í hagkerfinu

Tillaga #1

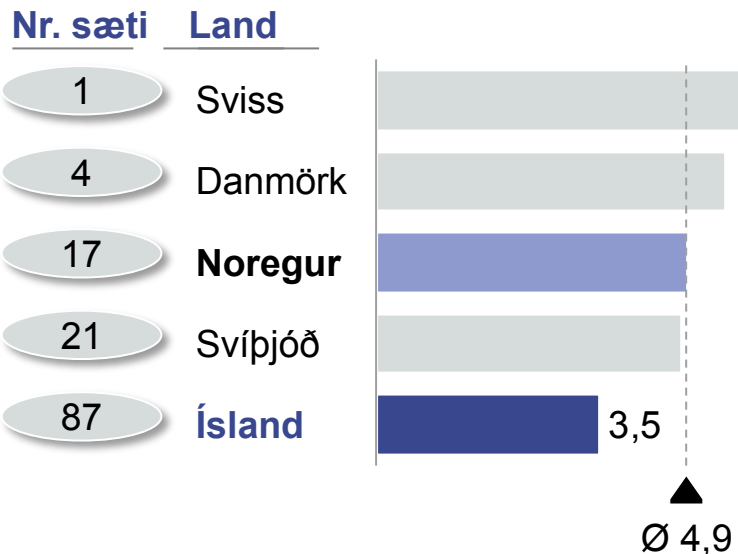
**Stjórnvöld og atvinnulíf
starfi saman að eflingu
samkeppnisumhverfis**

Á Íslandi ríkir umtalsverð samþjöppun og algengt að fá fyrirtæki standi undir stórum hluta markaðarins

- Á ýmsum innlendum mörkuðum standa tiltölulega fáir aðilar undir stórum hluta af heildarveltu
- Í alþjóðlegum samanburði virðist smæð Íslands leiða til minni dreifingar markaðshlutdeildar

Mat á dreifingu markaðshlutdeildar¹

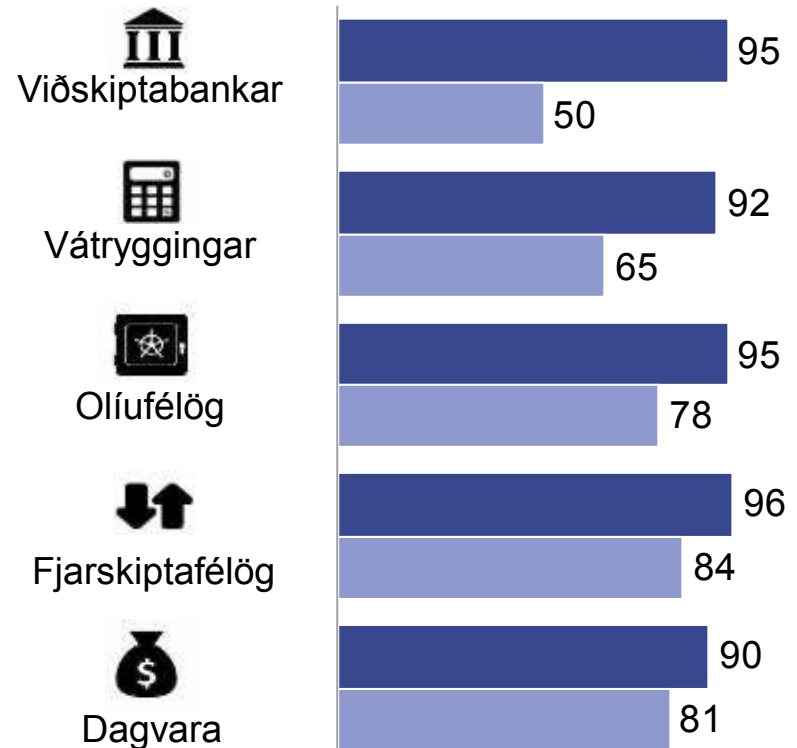
Skali 1-7, 7 dreifð markaðshlutdeild

Markaðshlutdeild stærstu þjónustufyrirtækja

% þriggja stærstu fyrirtækjanna af heildarveltu greinar

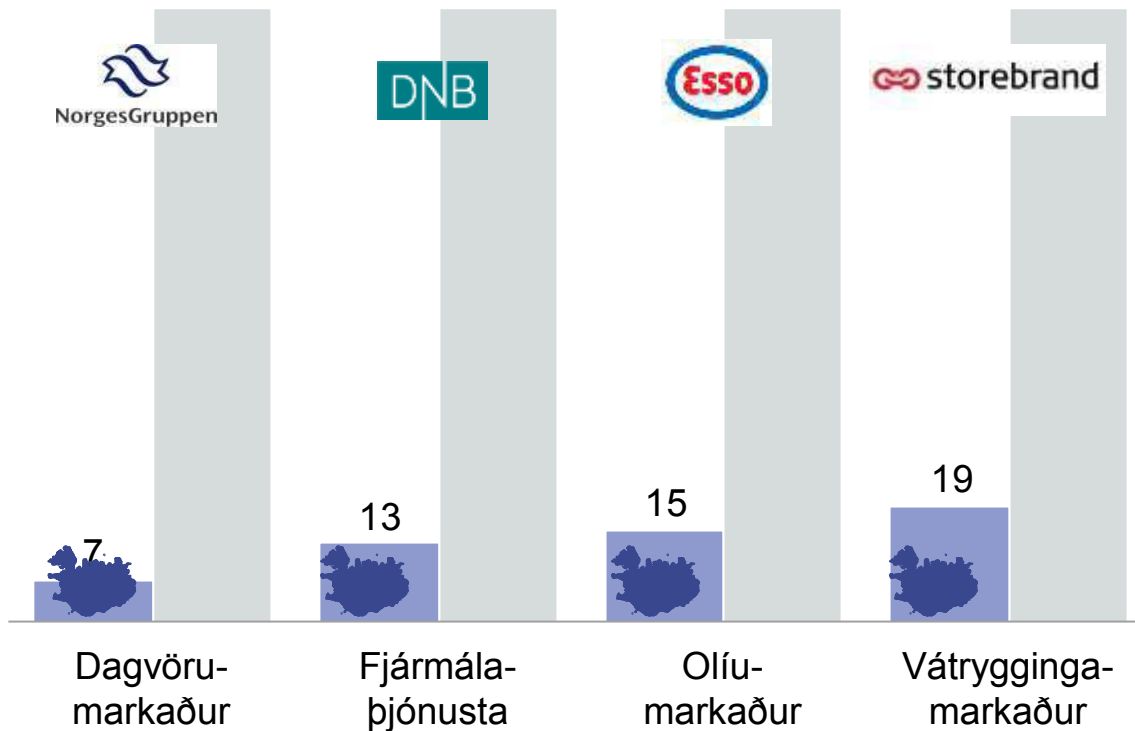
■ Ísland
■ Noregur

Engu að síður eru íslensk fyrirtæki smá og heildarvelta á ýmsum mörkuðum einungis hluti af veltu erlendra stórfyrirtækja

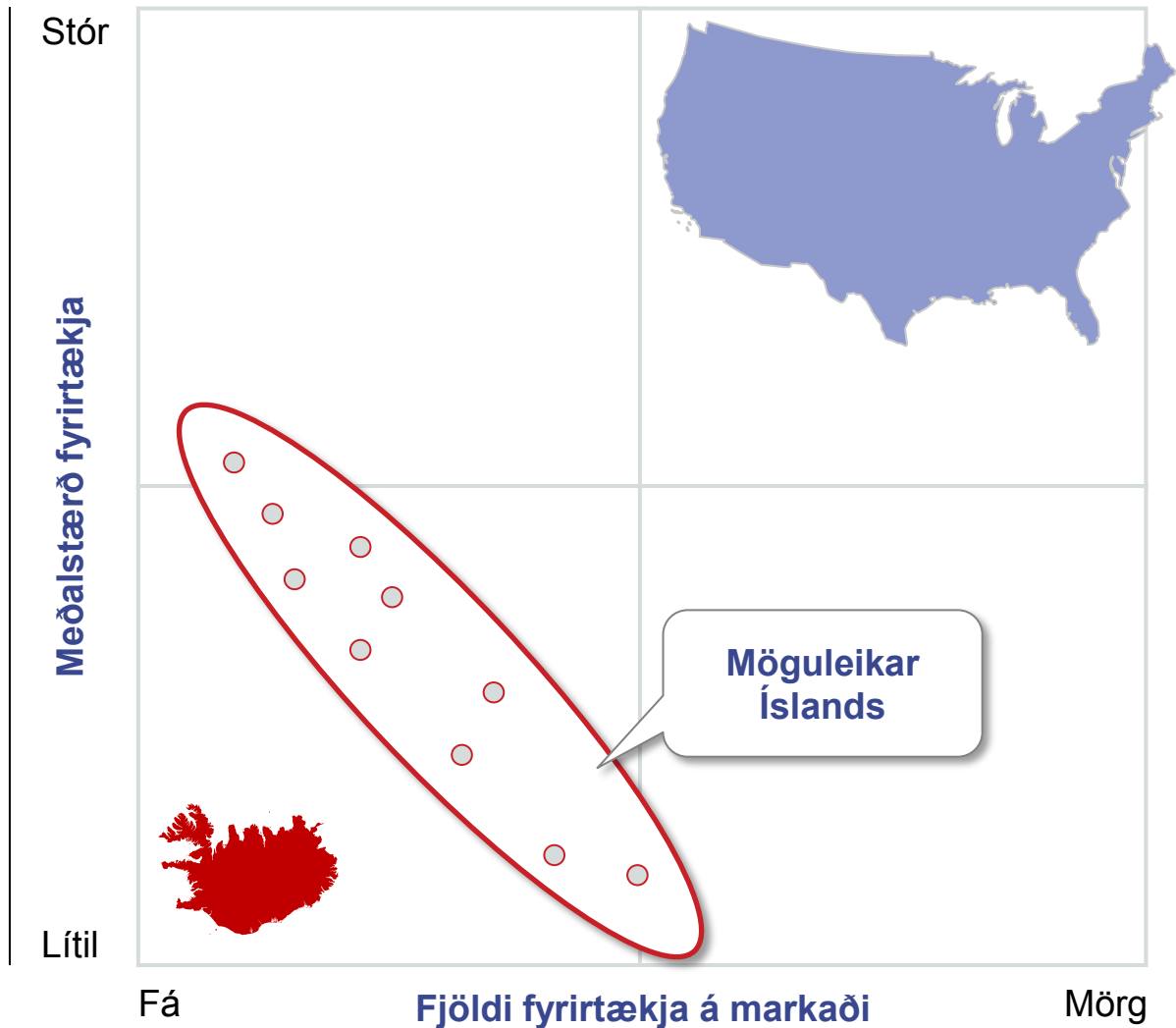
Íslenskir markaðir sem hlutfall af veltu stærsta fyrirtækis í Noregi

%

Stærstu fyrirtæki landsins eru margfalt minni en stærstu fyrirtæki í Noregi sem þó er lítil markaður í alþjóðlegum samanburði

Til að stuðla að hámarks framleiðni þarf að finna rétt jafnvægi milli samkeppni og stærðarhagkvæmni¹

- **Stærðarhagkvæmni leiðir til minni framleiðslukostnaðar** vegna aukins efnahagslegs styrks fyrirtækis
- **Samkeppni dregur úr sóun og leiðir til minni framleiðslukostnaðar** vegna ógnunar frá keppinautum
- Ábati neytenda eykst ekki nema **stærðarhagkvæmni fylgi samkeppni**

¹ Stærðarhagkvæmni er fyrir hendi þegar meðalkostnaður við framleiðslu á hverri einingu lækkar um leið og framleiðsla er aukin

Í ákveðnum tilfellum er unnt mæta þessari áskorun og njóta stærðarhagkvæmni án þess að draga úr samkeppni

Oft næst meirihluta ábata af stærðarhagkvæmni með samrekstri á litlum hluta virðisheðjunnar

Virðisheðja fjarskiptafyrirtæki

Til að nýta meg þessi tækifæri þarf rannsóknir og skýra ferla milli fyrirtækja og eftirlitsaðila

- Ymis dæmi eru um samrekstur sem hefur stutt við framleiðni þjónustugeirans
- Eftirfarandi þættir greiða fyrir frekari nýtingu tækifæra á þessu sviði
 - ✓ Skýr viðmið, skilgreint ferli og skilvirk úrvinnsla af hálfu eftirlitsaðila
 - ✓ Mat og röksemdir fyrir ábata
 - ✓ Sterkur rammi í kringum fyrirkomulag sem m.a. tryggir aðgengi nýrra aðila og að samkeppni á öðrum þáttum virðisheðjunnar sé ekki raskað

Ýmis tækifæri eru til umbóta hvað varðar aðgengi að innviðum og skiptikostnað fyrirtækja

Aðgengi að innviðum

- OECD hefur bent á að hindranir sem standa í vegi fyrir aðgengi að innviðum, m.a. í flugsamgöngum og skipaflutningum, geti dregið úr nýliðun og framleiðni í viðkomandi greinum

Skipti- kostnaður

- Hár skiptikostnaður hefur áhrif á aðhald neytenda gagnvart fyrirtækjum á ýmsum mörkuðum hérlendis. Samkeppniseftirlitið hefur sérstaklega bent á váttrygginga-
starfsemi, fjármálaþjónustu og fjarskipta-
þjónustu í þessu samhengi

Til að styðja við markmið samkeppnislöggjafar þurfa bæði stjórnvöld og atvinnulíf að leggja lóð sín á vogarskálarnar

Stjórnvöld og eftirlitsaðilar

Atvinnulífið

1 Framkvæmd samkeppnislaga

- Stjórnvöld setji sér það markmið að afgreiðslutími hjá Samkeppniseftirlitinu verði stytur verulega án þess að draga úr gæðum ákvarðana

2 Opnun markaða

- Settur verði á fót samstarfsvettvangur stjórnvalda og atvinnulífs með það að markmiði að meta og ræða mögulegar umbætur í samkeppnisumhverfi

3 Fræðsla og samtal

- Samkeppniseftirlitinu og öðrum stjórnvöldum skapaðar aðstæður til að eiga virkari samskipti við fyrirtæki og auka fræðsluhlutverk sitt

4 Samkeppnisréttaráætlanir

- Stærri fyrirtæki setji sér samkeppnisréttaráætlanir og skilgreinda verkferla í auknum mæli

**Stjórnvöld framkvæmi
samkeppnismat við
reglusetningar**

Ríki og sveitarfélög geta haft mikil áhrif á samkeppnisumhverfi með reglusetningum og fyrirkomulagi leyfisveitinga

Skipulagsmál geta haft bein áhrif á aðgengi nýrra aðila að mörkuðum og skilvirkni fjárfestinga

Dæmi:

- Stórum lóðum úthlutað í einu lagi með kvöðum um uppbyggingu annarrar starfsemi, svo sem séerverslana og skrifstofuhúsnæðis
- Sértækar takmarkanir settar við lóðauppbyggingu, t.a.m. bann við sölu matvöru

Afleiðingar:

- Meðalstærð verslana ákvarðast af skipulagsyfirvöldum í stað verslunarrekenda
- Aðgangsmöguleikar minni verslana takmarkaðir

Leyfisveitingaferli getur dregið úr nýliðun og samkeppni á markaði

Dæmi:

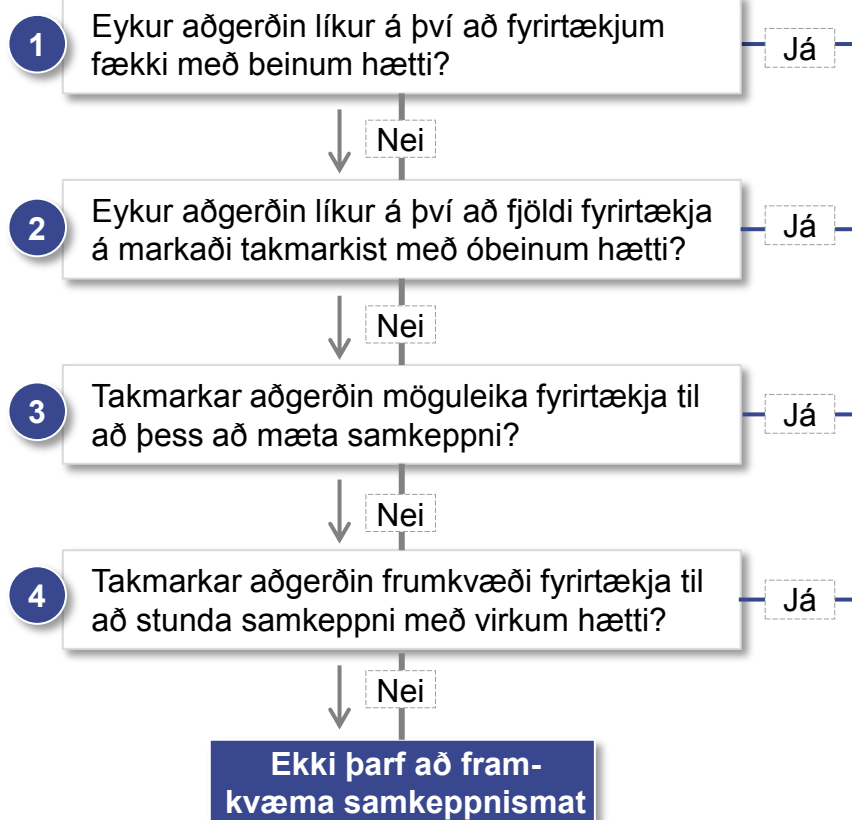
- Meðal þeirra greina í innlenda þjónustugeiranum sem glíma við tiltölulega flókið leyfisveitingaferli eru veitingastarfsemi, innlend ferðaþjónusta og byggingastarfsemi
- OECD nefnir flóknar leyfisveitingar og regluverk sem eina af meginhindrunum aukinnar framleiðni hérlendis

Afleiðingar:

- Ný fyrirtæki með takmarkað fjárhagslegt bolmagn eiga erfiðara um vik með að hefja starfsemi
- Aukin starfsemi fer fram án leyfa

Ríki og sveitarfélögum verði gert skylt að notast við samkeppnismat að alþjóðlegri fyrirmynd við reglusetningu

Einfaldur gátlisti er notaður við mat á þörf fyrir samkeppnismat reglusetningar:

Áhrif samkeppnismats

- Einfaldar regluverk
- Kemur í veg fyrir óþarfar opinberar samkeppnishindranir
- Breytir hugsunarhætti og dýpkar skilning á eðli markaða
- Eykur samkeppni og þar með framleiðni
- OECD og ESB hafa lagt fram tilmæli um að slíkt verklag verði tekið upp
- Á sér hliðstæður víða erlendis, t.d. á Norður-löndunum og í Bretlandi
- Ekki til staðar í neinni mynd hérlandis

Samkeppnismat:

- Eru reglurnar nauðsynlegar?
- Eru til vægari aðferðir til að ná fram sama markmiði?

Áhersla á lágmörkun samkeppniskana við opinbera reglu- setningu og ákvarðanir hefur skilað miklum árangri erlendis

Breyttar áherslur í skipulagsmálum í Svíþjóð 1992

- Samkeppnishugsun sett í forgang skipulagssmálum
- Sveitarfélögum sett viðmið um að tryggja skuli við samþykkt skipulags að samkeppni sé virk

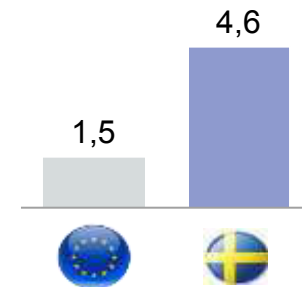
Árangur

- Aukin erlend og innlend samkeppni vegna bættis aðgangs
- Bættur rekstur verslana
- Lægra verð til neytenda

Efnahagsleg áhrif

Árleg framleiðni aukning í smásölu,

%, 1995-2005

Samkeppnismat í Ástralíu 1995-2001

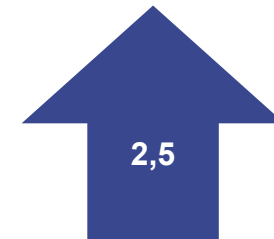

- 1700 lög og reglur yfirfarin í því skyni að efla samkeppni og framleiðni

- Á stóran þátt í sterkri framleiðniaukningu í Ástralíu
- Lækkað verð á vörum og þjónustu
- Örvar nýsköpun og neytendavitund

Mat á framlagi til hagvaxtar í Ástralíu¹

%

¹ Einskiptisáhrif

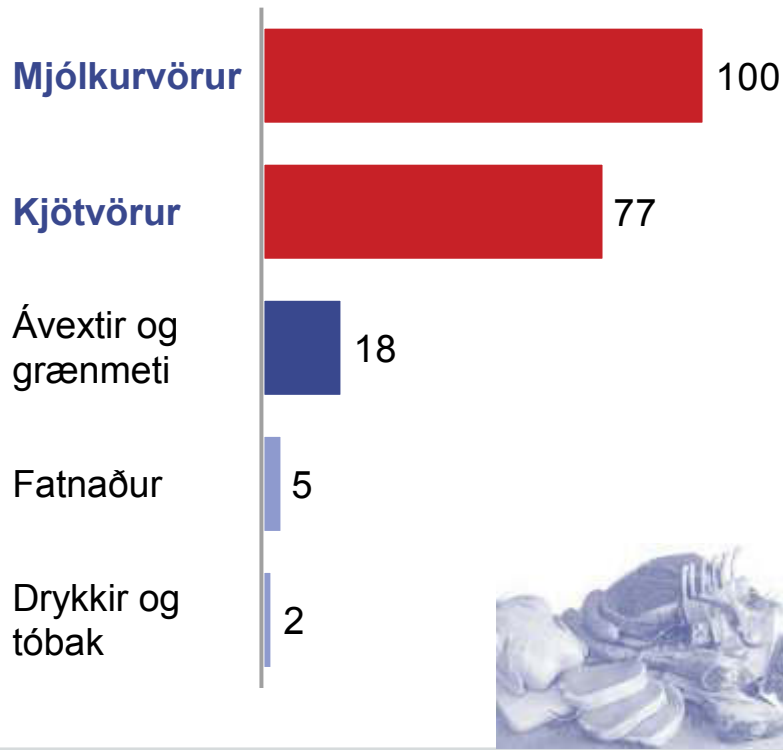
Tillaga #3

**Stuðlað verði að aukinni
samkeppni á búvörumarkaði**

Matvara er sá vöruflokkur sem nýtur mestrar samkeppnisverndar á Íslandi og eru tollar með þeim hæstu í heiminum

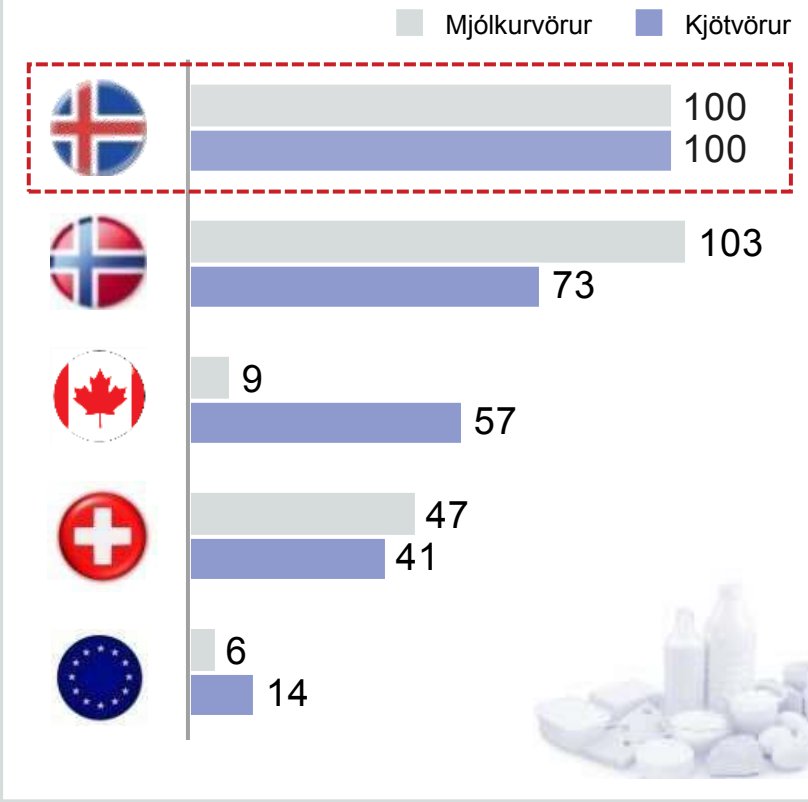
Tollar eru hærri á mjólk og kjöti en öðrum vörum...

Endanlegar tollbindingar, vísitala, mjólk=100

...og mjög háir í alþjóðlegum samanburðin

Endanlegar tollbindingar, vísitala, Ísland=100

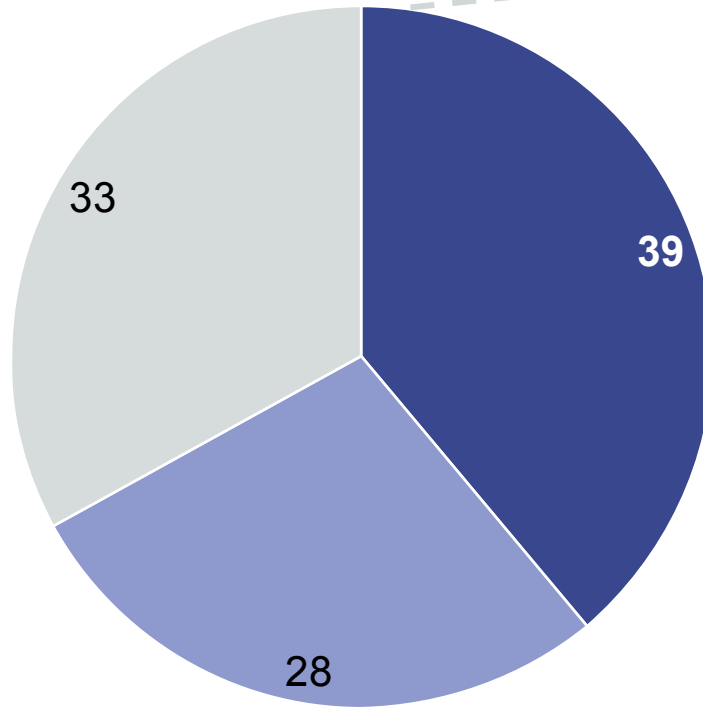

Innflutningsvernd er ein helsta ástæða þess að einungis þriðjungur af matarkörfu Íslendinga eru innfluttar vörur

Matarkarfa Íslendinga

%

■ Innlendar landbúnaðarvörur ■ Innlend iðnaðarvara ■ Innflutt vara

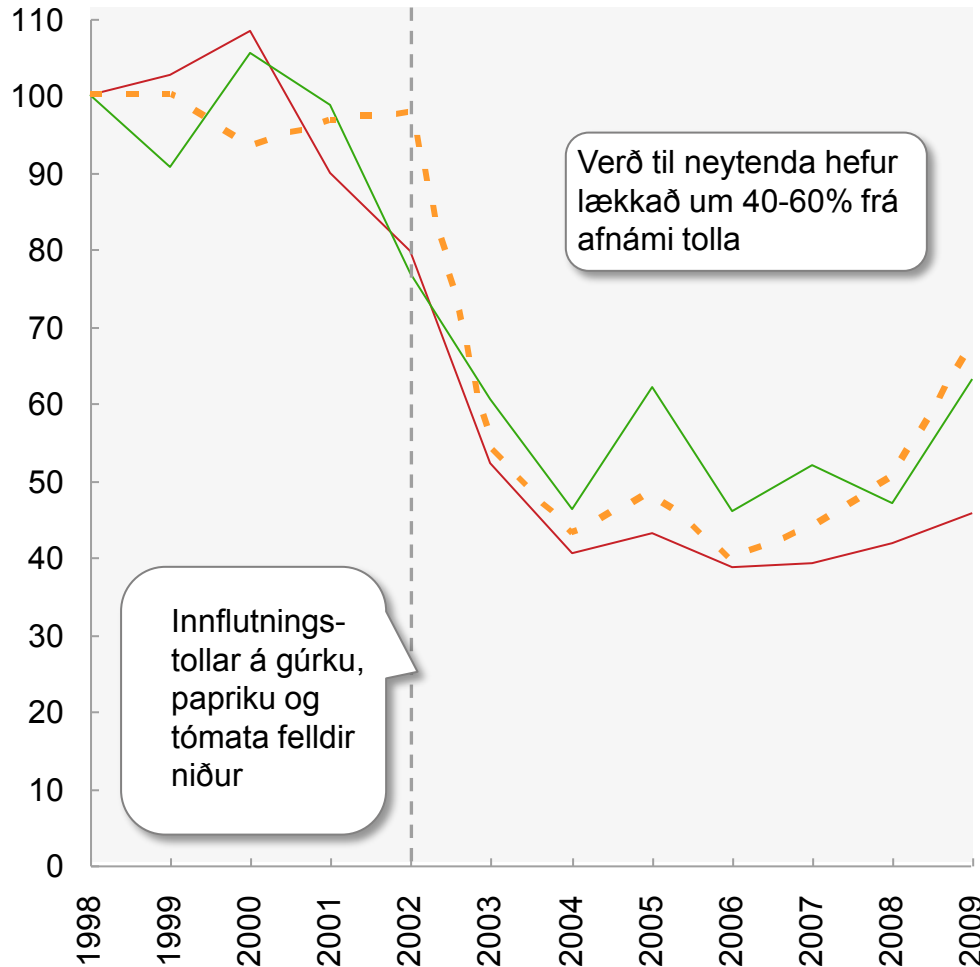

- 2/3 af matarkörfu Íslendinga er innlend framleiðsla
- Háir tollar veita verðskjól fyrir samkeppnisvörur og eru samkeppnis-hamlandi
- Stór hluti innlendar framleiðslu minnkar líkur á innkomu erlendra dagvöru-verslana

Afnám tolla á grænmeti hefur skilað sér í lækkuðu verði og aukinni samkeppnishæfni greinarinnar

Verðþróun grænmetis á Íslandi

Raunverð, Vísitala (1998=100)

Paprika
Agúrkur

- Innland framleiðsla á gúrkum dróst saman í upphafi en hafði náð sömu markaðshlutdeild og fyrir afnám tolla 7 árum síðar, eða um 93%.

Tómatar

- Sambærileg þróun átti sér stað í tómataræktun
- Framleiðsla á kirsuberjatómötum hefur nú nifaldast og heildarverð til bænda hækkað

Samfélagsleg rök fyrir verndun landbúnaðar eiga síður við alifugla- og svínarækt

✓ Rök eiga við

✗ Rök eiga síður við

Styðja við og tryggja byggð á landsbyggðinni

Byggðastefna:

Lambakjöt

Mjólkur-
vörur

Nautakjöt

Alifugla-
kjöt

Svínakjöt

fæðuöryggi:

Komi upp sú staða að lokað yrði fyrir innflutning og þjóðin þyrfti að reiða sig á auðlindir og sjálfsþurftarbúskap

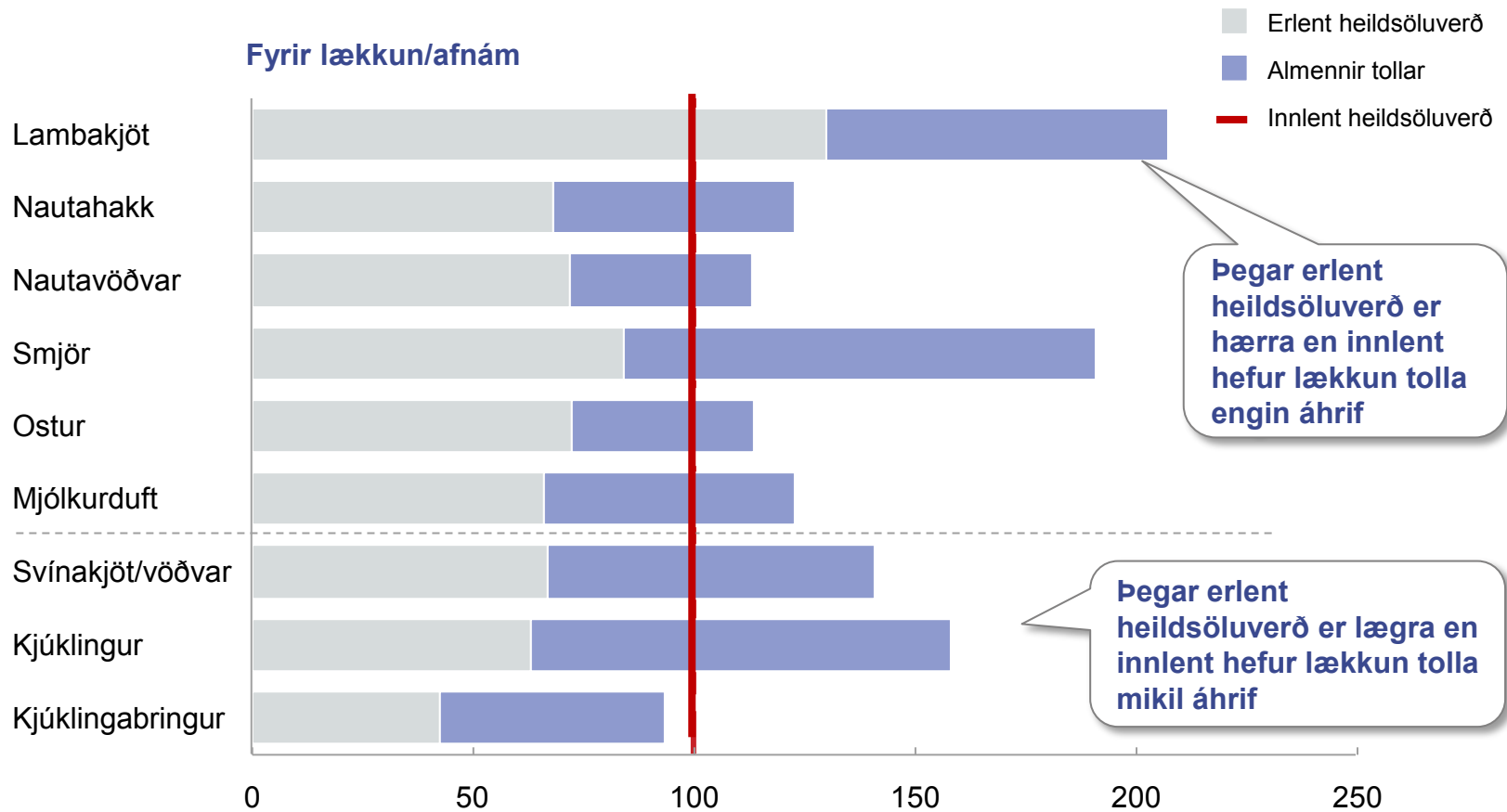
- Bændur sem halda úti búskap víða um land
- Jarðrækt – skepnurnar síður háðar innfluttu fóðri
- Erfitt að byggja upp starfsemi leggist hún af vegna óviðráðanlegra orsaka

- Verksmiðju-framleiðsla
- Að mestum hluta innflutt fóður
- Stór hluti starfsemi í eða við þéttbýli

Lækka ætti almenna tolla um 50% og afnema tolla á svína- og alifuglaskjöti að fullu

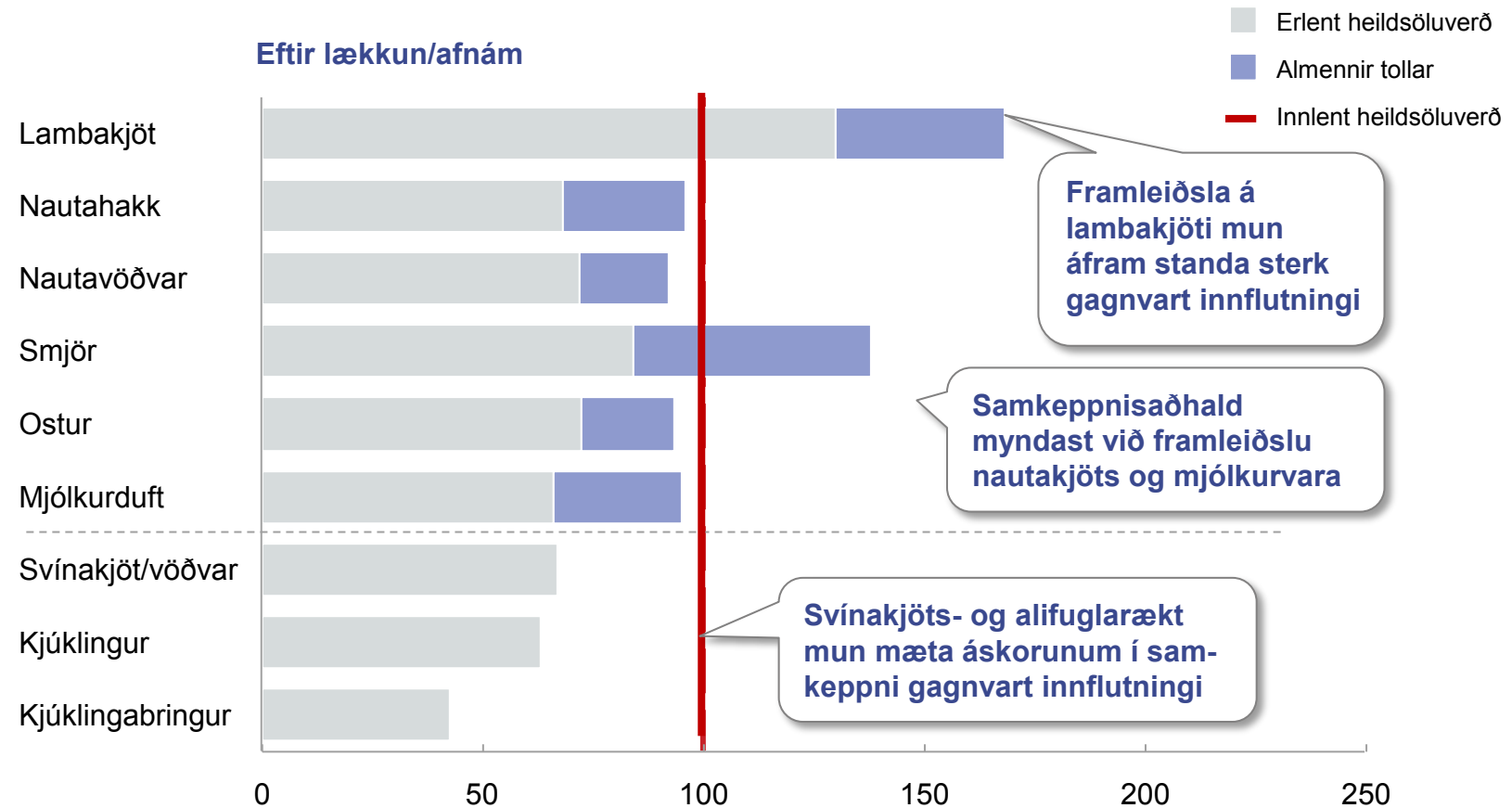
Erlent heildsöluverð og almennir tollar sem % af innlendu heildsöluverði

%, innlent heildsöluverð = 100

Lækka ætti almenna tolla um 50% og afnema tolla á svína- og alifuglajakjöti að fullu

Erlent heildsöluverð og almennir tollar sem % af innlendu heildsöluverði
%, innlent heildsöluverð = 100

Tillögur að lækkun og afnámi tolla

Lækka almenna tolla á landbúnaðarvörum um 50%

- Influttar vörur skapa aukið samkeppnislegt aðhald gagnvart innlendri framleiðslu
- Stuðlar að samkeppnishæfari landbúnaði og lækkandi verði til neytenda

Afnema tolla á alifuglum og svínakjöti

- Verð á alifuglum og svínakjöti lækkar um 20-50%, neytendum til hagsbóta
- Framleiðni viðkomandi matvælagreina mun þurfa að aukast verulega til að vera samkeppnishæf

Afnema tolla á öðrum vörum sem ekki keppa við innlenda framleiðslu

- Á t.d. við um andakjöt, dádýr og pamesanost.
- Skapar aukinn hvata til framleiðniaukningar vegna staðkvæmdaáhrifa gagnvart innlendum landbúnaðarvörum

Við leggjum til 3 tillögur sem ætlað er að styðja við rekstrarumhverfi fyrirtækja

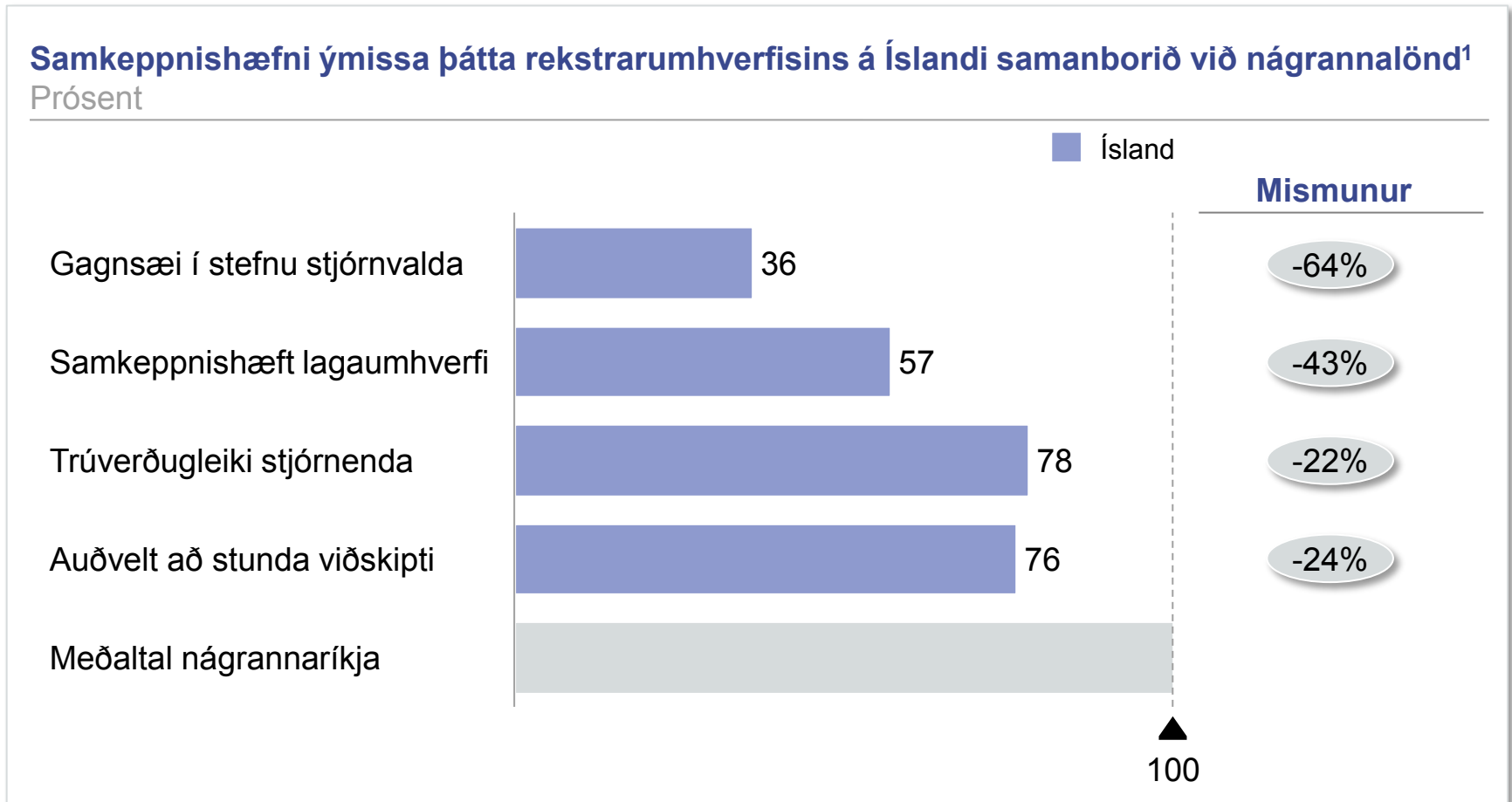
Sterk umgjörð samkeppni

- 1 Stjórnvöld og atvinnulíf starfi saman að eflingu samkeppnisumhverfis
- 2 Stjórnvöld framkvæmi samkeppnismat við reglusetningar
- 3 Stuðlað verði að aukinni samkeppni á búvörumarkaði

Skilvirkt rekstrarumhverfi

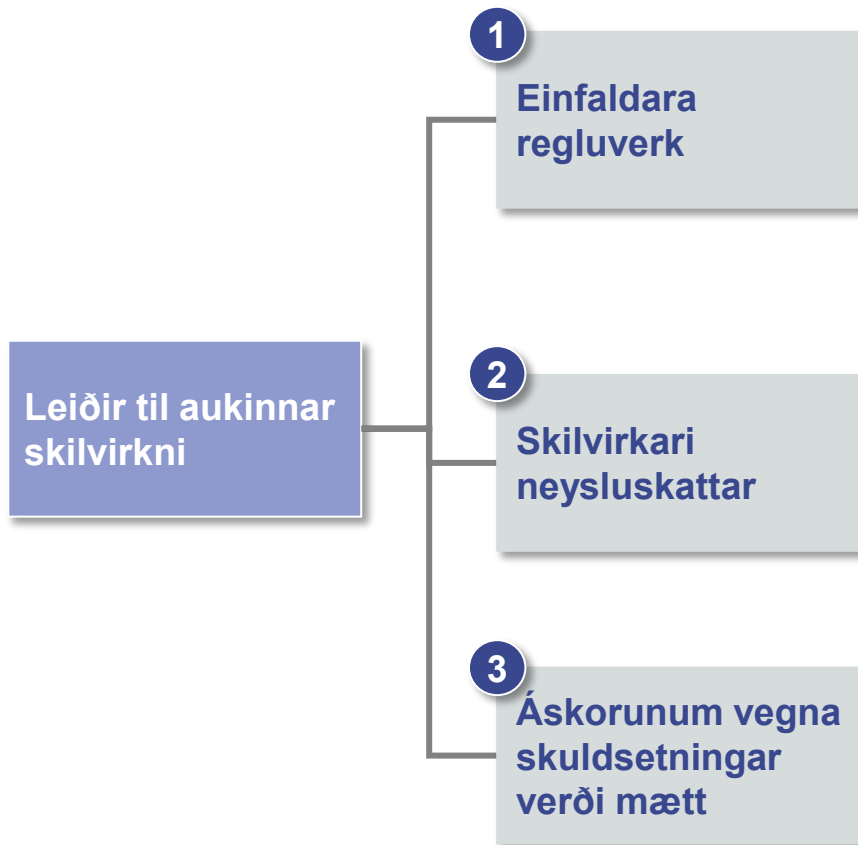
- 4 Ráðist verði í áttak til að einfalda regluverk
- 5 Neysluskattar verði jafnaðir og einfaldaðir
- 6 Áskorunum vegna skuldsetningar atvinnulífs verði mætt með skilvirkum hætti

Niðurstöður mats á samkeppnishæfni þjóða gefa til kynna að Ísland standi halloka í mikilvægum flokkum rekstrarumhverfis

¹ Bretland og Norðurlöndin. Hlutföll eru byggð á mati stjórnenda á Íslandi á styrkleika viðkomandi málaflokka héraendis samanborið við mat fyrirtækjastjórnenda nágrannaríkjanna á sömu málaflokkum í eigin hagkerfum

Einfaldara regluverk, skilvirkari neysluskattar og aukið gagnsæi og traust í viðskiptum myndi styrkja rekstrarumhverfið

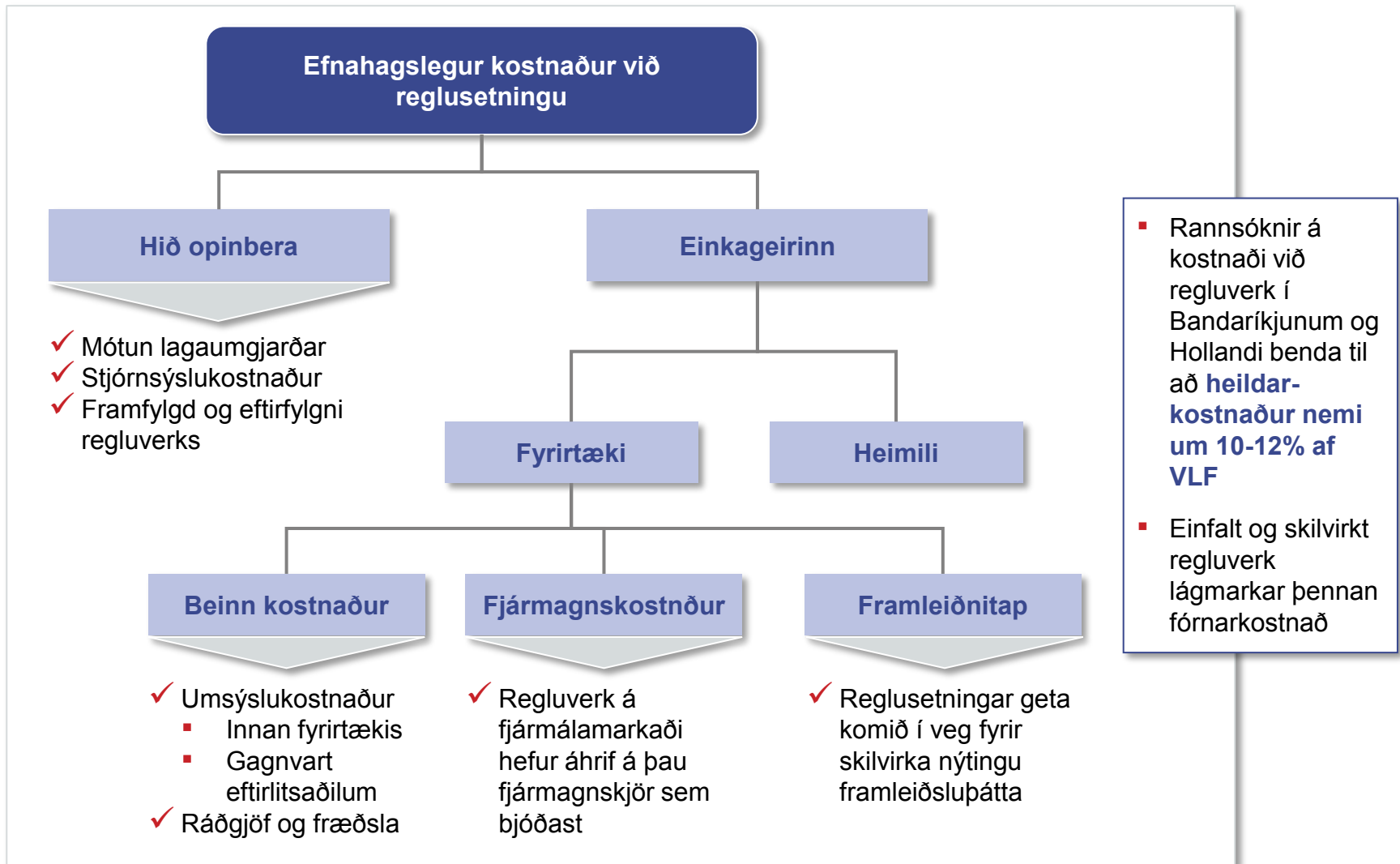
Lýsing

- Lágmrökun beins og óbeins efnahagslegs kostnaðar af reglusetningu með markvissum hætti, t.d. með færri og markvissari reglum og skilvirkari framkvæmd þeirra
- Skilvirkari neysluskattar með einu virðisauka-skattþrepi og afnámi tolla og vörugjalda á vörur sem ekki fela í sér samfélagslegan kostnað
- Samhent átak til eflingar á gagnsæi í eignarhaldi og auknu upplýsingaaðgengi, skilvirkri skuldaúrvinnsla, virku eigendaaðhaldi og bættum stjórnarháttum í viðskiptum

Tillaga #4

Ráðist verði í átak til að einfalda regluverk

Regluverk getur haft mikil áhrif á efnahagslega frammistöðu í gegnum beinan kostnað og framleiðnitap

Það er því afar brýnt að regluverk sé nægjanlega skilvirkt til að jákvæðir þættir þess vegi þyngra en þeir neikvæðu

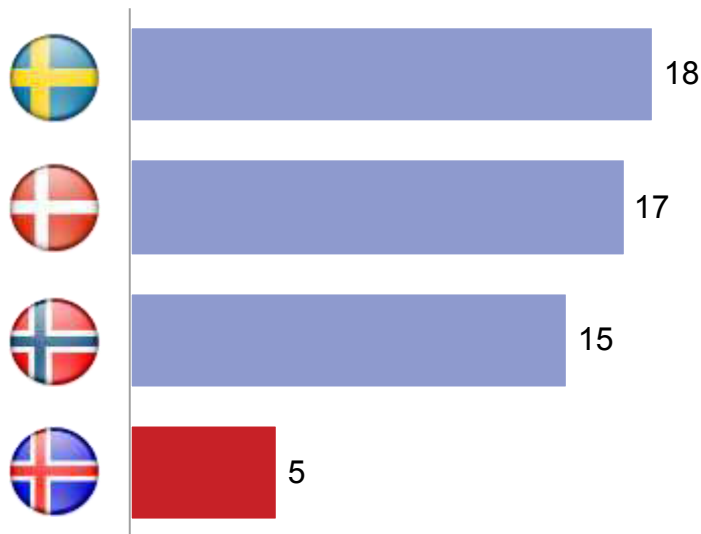

Á Íslandi er enn mikilvægara en ella að tryggja samkeppnishæft regluverk þar sem fyrirtæki eru lítil að meðaltali

Niðurstöður OECD benda til tækifæra til umbóta í regluverki á Íslandi

Samræmi í stefnu við reglusetningu

Skali 0 -20, 20=mest samræmi

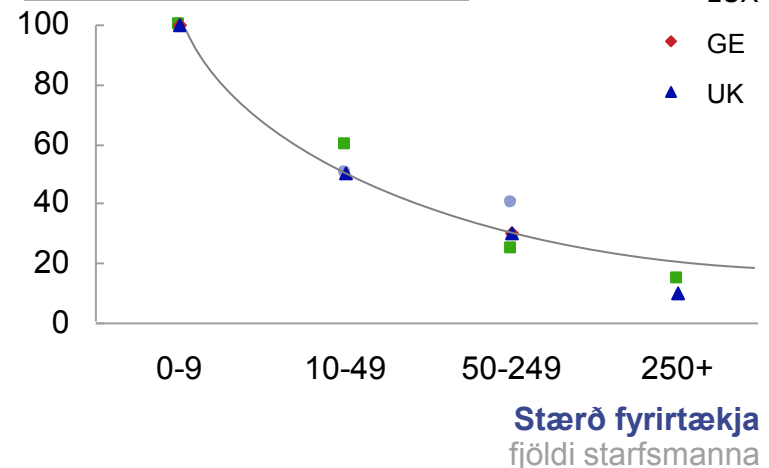

- OECD hefur einnig bent á **að engin formleg krafa er um að litið sé til alþjóðlegra staðla og reglna áður en reglusetning fer fram** og engar kröfur eru til þess að slík frávik séu útskýrð

Umbætur hefðu enn sterkari áhrif á Íslandi sökum hás hlutfalls smærri fyrirtækja

Hlutfallslegur kostnaður

% af heild, 0-9 starfsmenn=100

- Erlendar rannsóknir sýna að **hlutfallslegur eftirlitskostnaður lækkar hratt með aukinni stærð fyrirtækja**
- Með hliðsjón af þeirri staðreynd að **íslensk fyrirtæki eru tiltölulega lítil að meðaltali** væri ávinningur einfaldara regluverks enn meiri

Holland hefur náð að einfalda og auka skilvirkni regluverks með markvissum og árangursríkum hætti

Fasi 1
(1994-2003)

Fasi 2
(2003-2007)

Fasi 3
(2007-2011)

Helstu áherslur

- Heildstæð endurskoðun á regluverki með þrjú meginmarkið
 - Auka skilvirkni
 - Auka samkeppni
 - Auka gæði löggjafar

Markmið og árangur

- Endurskoðunin er talin hafa skilað **10-15% lækkun** á kostnaði vegna reglusetningar

- Ráðist var annan fasa umbóta með fjögur leiðarljós
 - Einfaldari þjónusta
 - Minni og öðruvísi reglusetning
 - Betra skipulag
 - Einfaldari tengsl á milli stjórnstiga

- Lækkunin var metin **25% af kostnaði** vegna reglusetningar og heildarábatinn áætlaður **3,6% af VLF**

- Á þessum tíma mat OECD Holland þegar í fremstu röð hvað varðar regluverk
- Engu að síður var ráðist í þriðja umbótaverkefnið undir kjörorðunin „minna, einfaldara og ápreifanlegra“

- 12 skilgreint markmið
- Heildarkostnaður vegna reglusetningar hefur **dregist enn frekar saman**

- Auk beins kostnaðarábata eru umbæturnar taldar hafa
 - ✓ Aukið nýsköpun og sveigjanleika
 - ✓ Stuðlað að aukinni atvinnuþáttöku
 - ✓ Dregið úr ríkisútgjöldum
 - ✓ Aukið neytendaábata

Við leggjum til að „Einfaldara Ísland“ verði endurvakið með skýru markmiði um 25% minnkun kostnaðar við regluverk

Einfaldara Ísland

- Árið 2006 var aðgerðaáætlunininni *Einfaldara Ísland* hrint af stað
- Áætlunin hafði það að markmiði að **einfalda og bæta regluverk í þágu atvinnulífs og almennings**
- Áætlunin gildi fyrir árin 2006-2009

- Lagt er til að **verkefnið verði endurvakið** með eftirfarandi leiðarljós:
 - ✓ Fækka reglum og gera þær markvissari
 - ✓ Gera framkvæmd reglna sem minnst íþyngjandi
 - ✓ Veita sem bestar upplýsingar um gildandi reglur

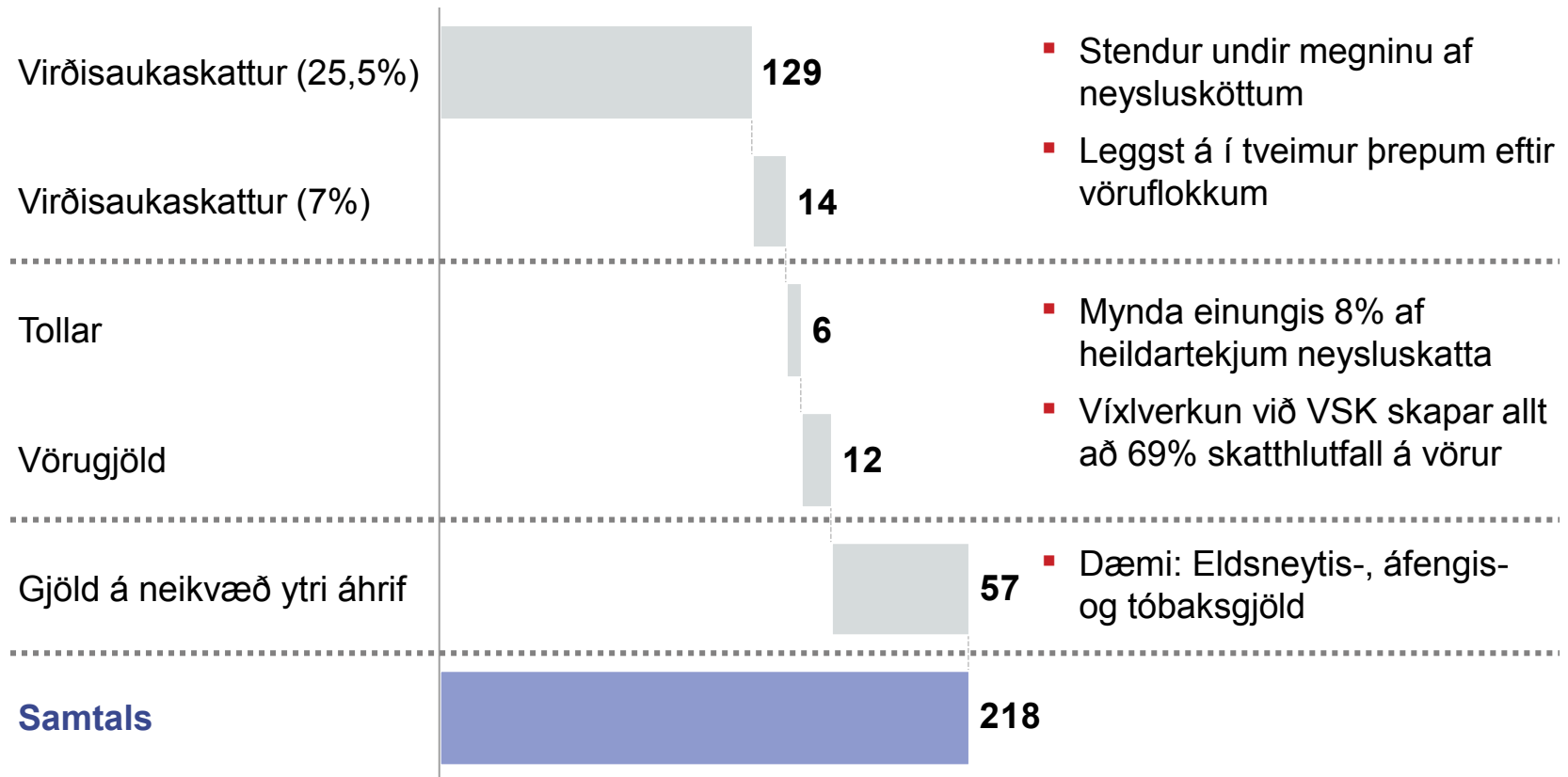
Markmið:
25% minnkun
kostnaðar við
regluverk

**Neysluskattar verði
jafnaðir og einfaldaðir**

Undir neysluskatta falla virðisaukaskattur, vöru- og þjónustugjöld, tollar og gjöld á neikvæð ytri áhrif

Innheimtir neysluskattar á Íslandi

ma.kr, 2012

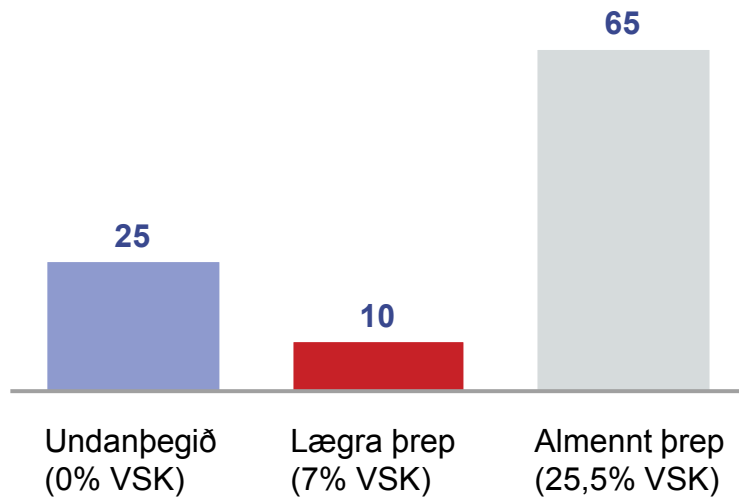

Miklar undanþágur frá virðisaukaskatti draga úr skilvirkni og innheimtum skatti kerfisins

Ríflega þriðjungur einkaneyslu er undanþeginn eða á lægra þrepi virðisaukaskattskerfisins...

Skipting einkaneyslu á milli virðisaukaskattsþrepa

% af heild

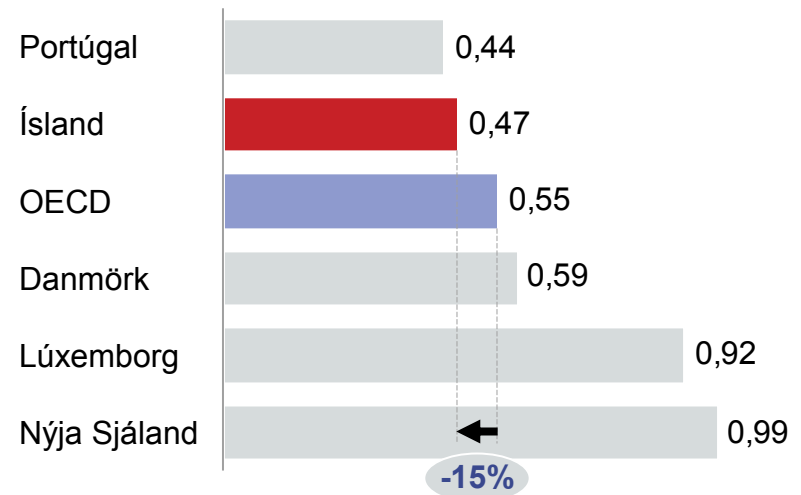
Dæmi:

- Rithöfundar
- Íþróttarviðburðir
- Tónskáld
- Matvæli
- Sjónvarp & útvarp
- Vegatollar
- Ráðgjöf
- Raftæki
- Bygginga- vörur

...sem flækir virðisaukaskattkerfið og dregur úr innheimtum skatti

Mat OECD á skilvirkni skattkerfa

Hlutfall af fræðilegu hámarki¹

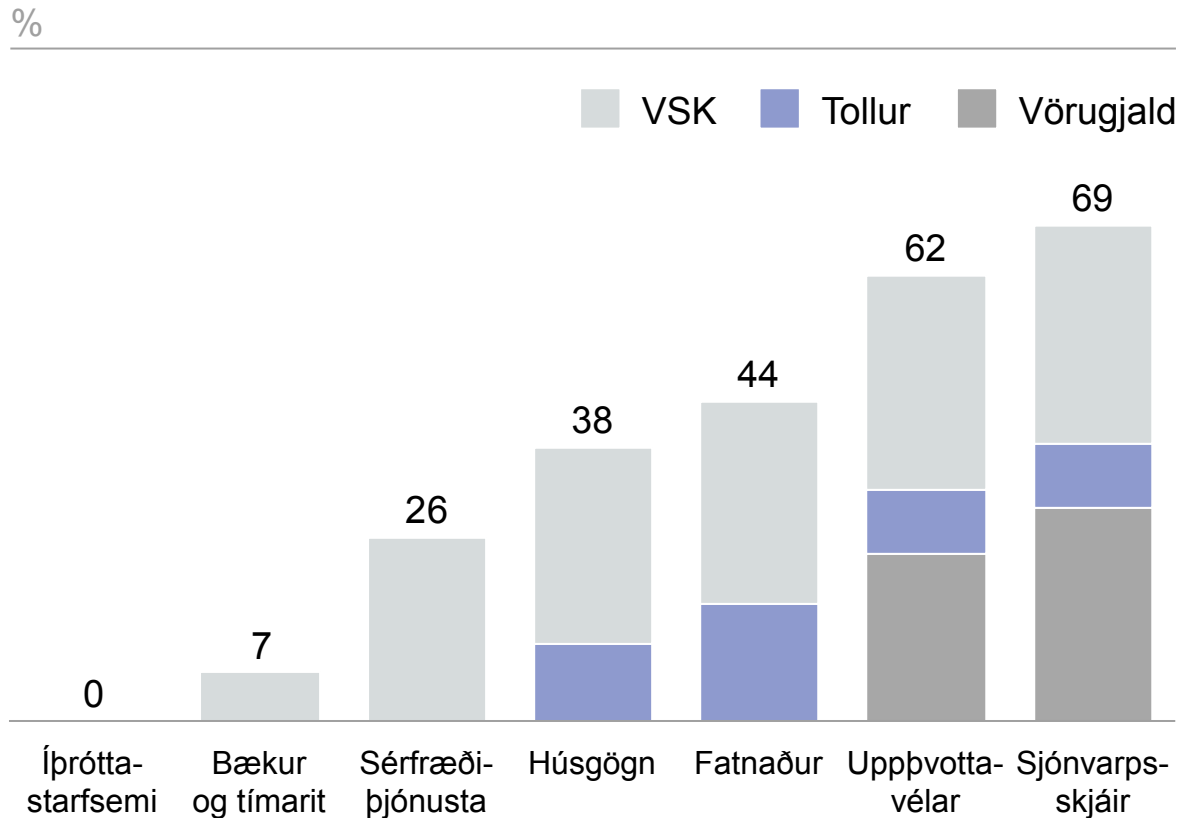

- Skilvirkni virðisaukaskattkerfisins á Íslandi er 15% undir meðaltali OECD sem gefur til kynna **hlutfallslega miklar undanþágur eða lágt innheimtuhlutfall**

¹ Hlutfall af þeim virðisaukaskatti sem myndi innheimtast ef öll neysla félli undir hæsta þrep í viðkomandi landi og allur virðisaukaskattur myndi innheimtast

Misræmi í skattlagningu milli vöruflokka eykur neyslustýringu að óþörfu og dregur úr gagnsæi

Álagning neysluskatta á nokkra vöruflokka

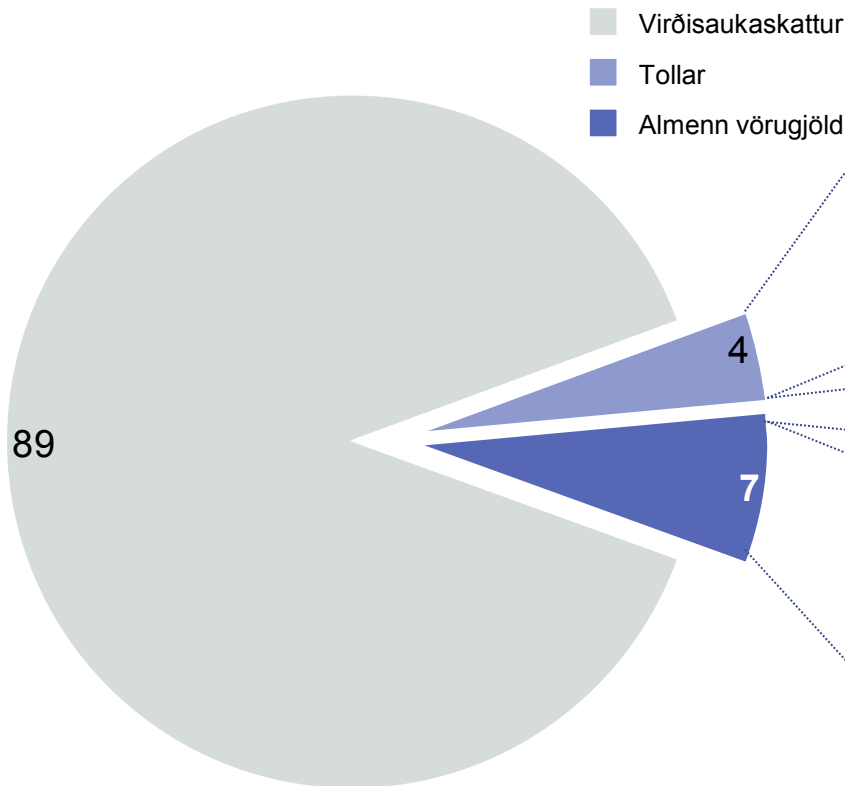

- Þar sem ekki er um að ræða vöruflokka sem skapa neikvæð ytri áhrif er **ekki þörf á að stýra neyslu**
- Flókið fyrirkomulag er líklegra til að skapa **ósamræmi í álagningu staðkvæmdavara**

Tollum og vörugjöldum fylgir hátt flækjustig og kostnaðarsamt utanumhald þrátt fyrir takmarkaða tekjuöflun

Skipting tekna af neyslusköttum¹

% af heild

- **Heildarfjöldi tollflokka er 364** með meðfylgjandi utanumhaldi og flækjustigi
- Heildartekjur af tollum eru einungis um **4% tekna** af neyslusköttum

- Í heildina eru **120 vörugjaldaflokkar**
- Heildartekjur af vörugjöldum sem ekki er ætlað að leiðrétta neikvæð ytri áhrif eru einungis **7% tekna**

¹ Án tekna vegna vörugjalda af vörum með neikvæð ytri áhrif, s.s. áfengis-, tóbaks- og olíugjalds

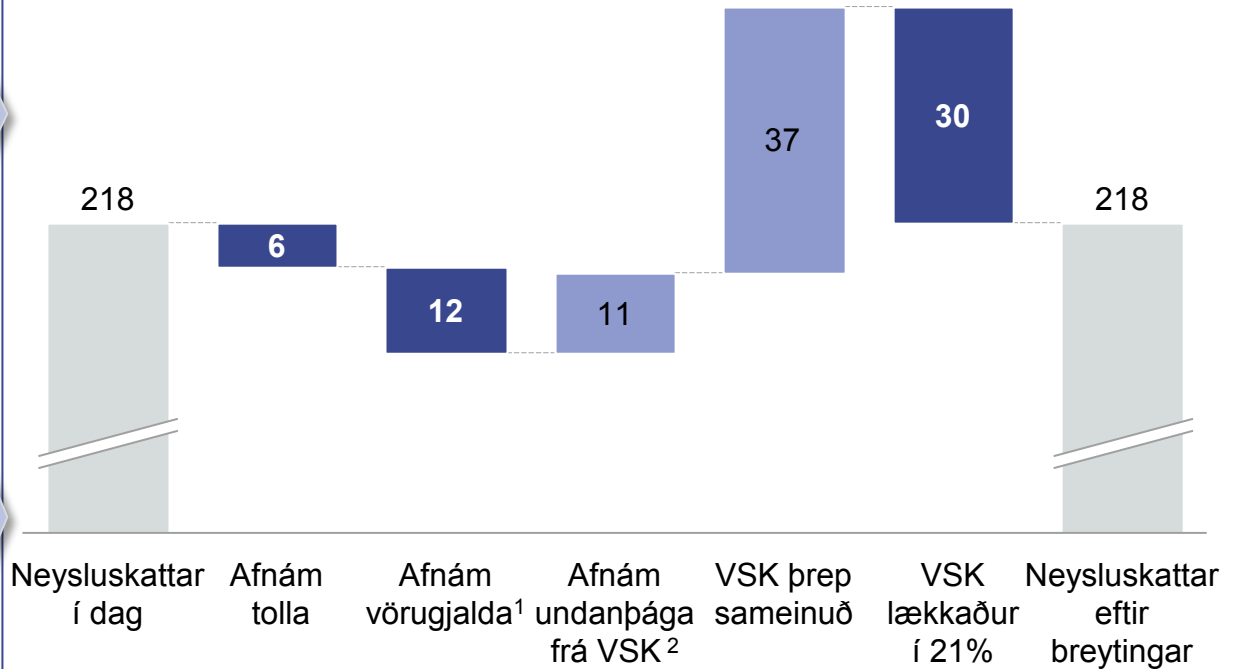
Gera má kerfið hagkvæmt og gagnsætt með afnámi tolla og vörugjalda og einu lægra VSK-prepi án kostnaðar fyrir ríkissjóð

Fella niður vörugjöld og tolla sem fela ekki í sér samfélagslegan kostnað

Eitt virðisaukaskatts-
þrep með fáum undantekningum

Tekjuöflun ríkisins vegna einföldunar á neysluskattskerfi

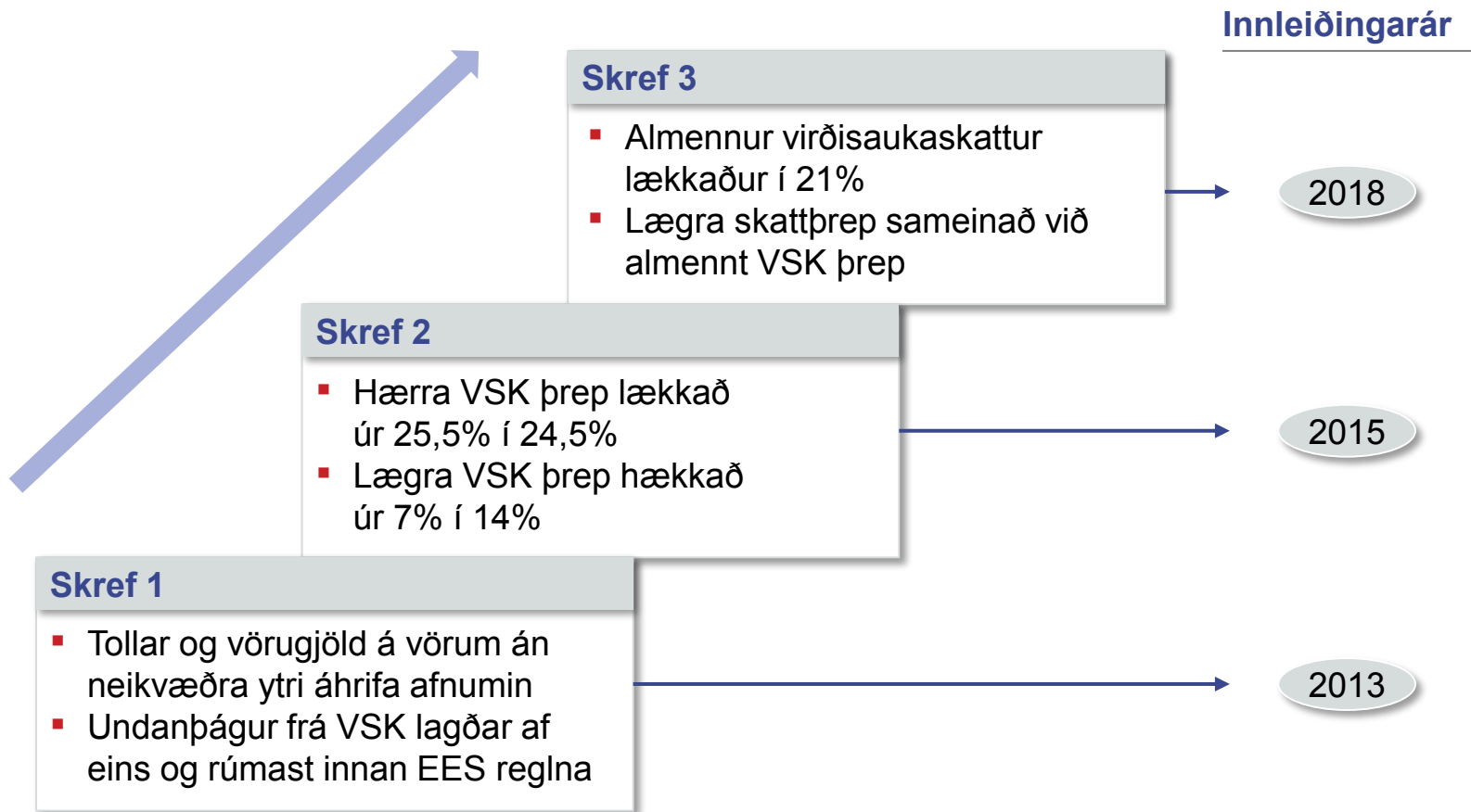
Ma.kr.

1 Gjöld á neikvæð ytri áhrif eru ekki talin með hér

2 Miðað við tölur og forsendur IMF

Innleiðing getur farið fram í þremur skrefum fram til ársins 2018

Hlutlausara og einfaldara neysluskattskerfi dregur úr ógagnsæi og eykur hagkvæmni

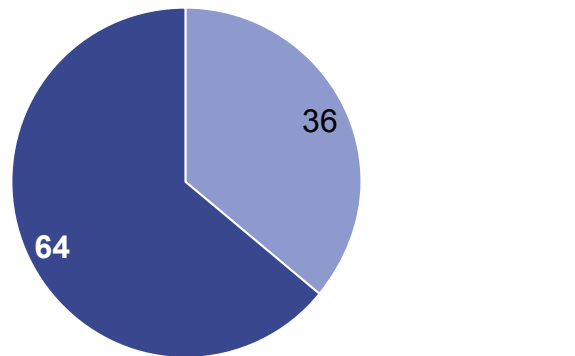
**Áskorunum vegna
skuldsetningar atvinnulífs verði
mætt með skilvirkum hætti**

Viðskiptalífið stendur enn frammi fyrir áskorunum vegna óskýrs eignarhalds og takmarkaðs eigendaaðhalds...

Úrvinnsla á endanlegu eignarhaldi bankanna stendur enn yfir

Eignarhald bankanna

% af heild

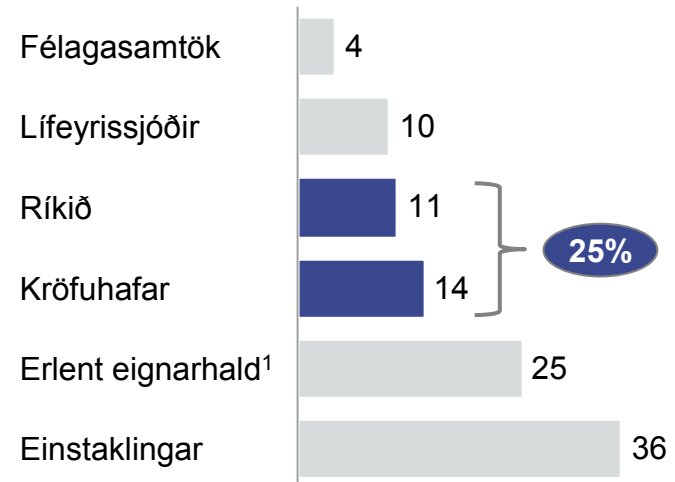

- Uppgjör þrotabús bankanna verður mikilvægt skref í átt að **auknu gagnsæi og langtíma eigendaaðhaldi bankakerfisins**
- Það er þó ljóst að vanda þarf til verksins enda miklir hagsmunir í húfi, ekki síst fyrir **gjalddeyrisstöðu hagkerfisins**

Enn er tiltölulega stór hluti fyrirtækja í eigu kröfuhafa og ríkisins

Eignarhald á félögum með yfir milljarð í veltu

% af heild

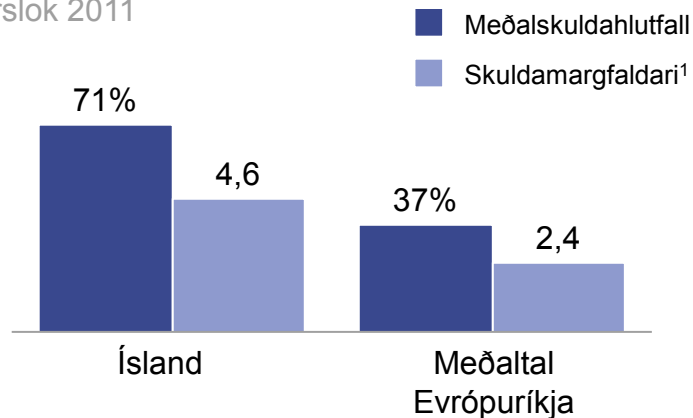
- Til viðbótar við beint eignarhald eiga kröfuhafar og ríkið bankana sem eiga **megnið af skuldakröfum á ofangreind fyrirtæki**

1. Með erlendu eignarhaldi er átt við erlenda aðila aðra en kröfuhafa. Hér eru einkum stóriðjufyrirtæki og mörg stærri útflutningsfyrirtæki landsins.

...og mikil skuldsetning fyrirtækja dregur úr fjárfestingum og skilvirkni á mörkuðum

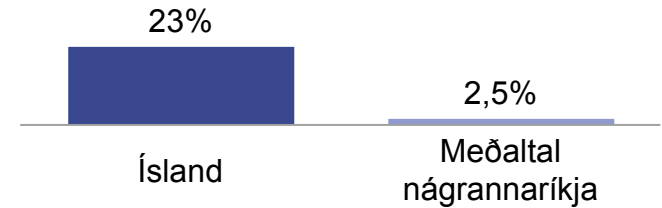
Háar skuldir íslenskra fyrirækja...

Árslok 2011

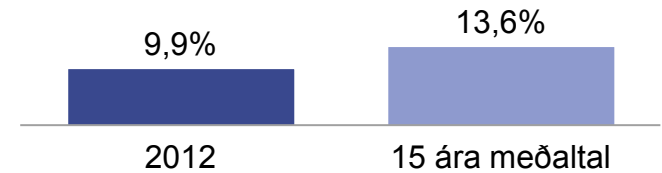
...auka líkur á vanskilum

Vanskilahlutföll í bankakerfinu

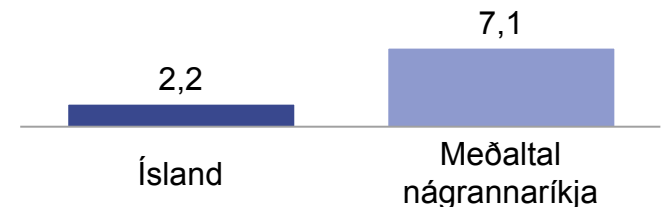
...draga úr fjárfestingagetu

Atvinnuvegafjárfesting, %VLF

...og skaða samkeppni

Áhrif skulda á samkeppni, skali 1-10, 10=engin áhrif

¹ Skuldamargfaldari sýnir stöðu langtímaskulda að frádreginni nettóstöðu handbærs fjárs í hlutfalli við 12 mánaða EBITDA

Heimild: Samkeppniseftirlitið, Hagstofa Íslands, Fjármálaeftirlitið, IMD World Competitiveness Report

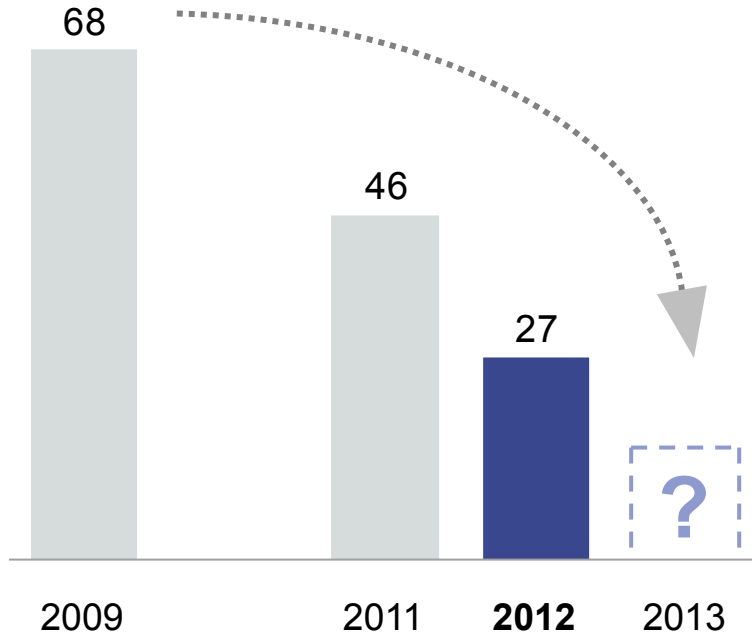
Þessar kringumstæður geta stuðlað að vítahring sem erfiðlega getur reynst að rjúfa

Talsverðum árangri hefur þegar verið náð og hlutdeild banka í stærri fyrirtækjum fer minnkandi samhliða lækkandi vanskilum

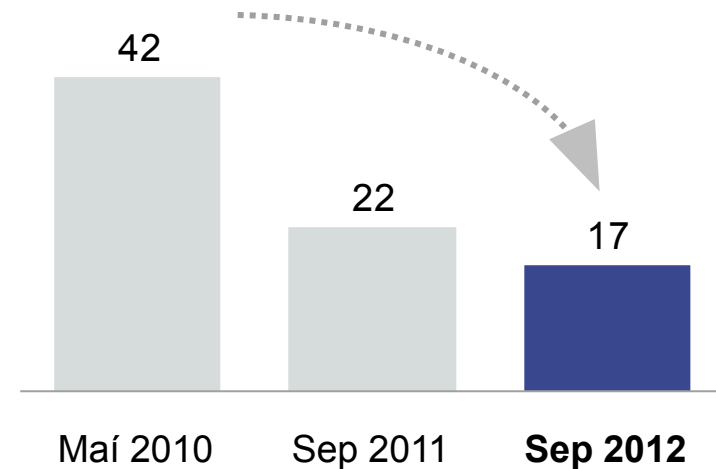
Hlutfall fyrirtækja þar sem bankar eru í ráðandi stöðu

% af heild

Vanskilahlutföll stærri fyrirtækja í bankakerfinu

% af heild

En betur má ef duga skal og samhent átak þarf til að efla traust og virkni viðskiptalífsins við núverandi kringumstæður

Ábyrgð banka og annarra kröfuhafa

- Úrlausn skulda- og eigendavanda**
- ✓ Efla enn frekar áherslu á **hraða og skilvirka** endurskipulagningu skulda
 - ✓ Stuðla að **skráningu í Kauphöll** sem lausn á skuldavanda

Ábyrgð stjórnvalda

- ✓ Ríkið gangi fram með góðu fordæmi og **skrái Landsbankann** í Kauphöll
- ✓ **Uppgjör protabús bankanna** verði forgangsverkefni stjórnvalda

Ábyrgð fyrirtækja

- ✓ Fyrirtæki sýni **aukna fyrirhyggju** við fjármögnun framtíðarfjárfestinga og **sæki eigið fé** í auknum mæli
- Aukið traust í viðskiptum**
- ✓ Tryggja **góða stjórnarhætti** í fyrirtækjum þar sem kröfuhafar eru í ráðandi stöðu
 - ✓ Stjórnvöld auki gagnsæi í eignarhaldi með **miðlægrri skráningu á eignarhlutum**
 - ✓ Herða og fylgja eftir kröfum um **skil á ársreikningum**
 - ✓ Fræðsla, efling og eftirfylgni **góðra stjórnarháttanna**
 - ✓ Fyrirtæki sýni frumkvæði og ábyrgð við **skil á ársreikningum**

Árangur aðgerða

- Skilvirkari og hraðari skuldaúrvinnsla myndi stuðla að **sterkari fyrirtækjum** sem væru betur í stakk búin til að **auka fjárfestingar** og skapa **heilbrigða samkeppni**
- Skráning fyrirtækja auðveldar **aðgengi að fjármagni**, skapar viðvarandi **upplýsingaskyldu** og gagnsætt **aðhald eigenda**
- **Góðir stjórnarhættir** og aukið gagnsæi í rekstri félaga með takmarkaðri ábyrgð stuðlar að **bættu trausti í viðskiptum**